

Més que aucells

Per **Patricia Arbona**
Dibuixos de **Cati Artigues**

Ja ha arribat la calor, la calor de veres. Ja és hora de ficar el cap dins l'aigua i de refrescar-nos una mica. I quina millor oportunitat per posar-nos unes ulleres de busseig i tractar de descobrir alguns dels secrets que s'amaguen sota la nostra mar blava? I per què no bussejar per dins un bosc, un bosc submergit?

La posidònia és un dels principals tresors que amaguen les nostres aigües. Segurament, és molt coneguda per la majoria de gent que lleix aquest exemplar des Busqueret, ja que se li han dedicat nombroses campanyes i publicacions per tractar de donar-la a conèixer un poc millor. Aquestes accions són ben merescudes, ja que es tracta d'una autèntica joia: és una planta marina, endèmica de la Mediterrània, i amb les millors representacions a les aigües de les Illes Balears (prova d'això és la declaració de les praderies de posidònia dels freus d'Eivissa i Formentera com a Patrimoni de la Humanitat per

la UNESCO). Però malgrat això, per a una part de la ciutadania encara hi ha nombrosos aspectes desconeguts, i un dels elements fonamentals per la preservació de les nostres platges i litorals encara és malmès i menyspreat. Són molts els aspectes de la seva biologia i ecologia que s'han de tenir en compte.

La posidònia no és una alga, malgrat el seu nom popular. Es tracta d'una planta fanerògama marina; per tant, es caracteritza per presentar una organització externa amb arrels, tija, fulles, flors i fruits amb llavors, i una organització interna

Però la vertadera joia de les nostres aigües no és aquesta planta, sinó l'hàbitat que conforma: les praderies de posidònia. La posidònia no apareix com a planta aïllada, sinó com a praderies frondoses i compactes, els coneguts com a *alguers* (una altra de les confusions degudes al seu nom popular). Aquestes praderies se solen assentar sobre fons d'arena i graves. La planta s'estén per la superfície del fons gràcies a la seva capacitat per reproduir-se vegetativament: s'estén horitzontalment al mateix temps que es fixa al fons amb tendència a recobrir-lo i a elevar-ne el nivell, ja que també creix

Posidonia oceanica

complexa amb teixits diferenciats. Tots aquests aspectes són ben diferents de les algues, molses o falgues, vegetals més primitius. Des del rizoma cap a dalt surten les fulles en forma de cintes, agrupades en feixos de 4-10 fulles, d'aproximadament 1 cm d'amplada. Les fulles més antigues de la planta es disposen a la part exterior del feix, mentre que les noves creixen pel centre i es poden distingir fàcilment pel seu color verd brillant. En condicions òptimes, amb aigües transparents i protegides, les fulles de posidònia poden arribar a assolir una longitud de 70-80 cm. Les flors es troben reunides en inflorescències en forma espigada. Cada inflorescència pot tenir de 4 a 10 flors hermafrodites. Una vegada les flors són fecundades, es forma el fruit, amb forma d'oliva (per això el seu nom popular d'olives de mar).

verticalment. És, per tant, el creixement conjunt de milers de plantes el que origina la praderia. Les plantes van creixent durant segles les unes damunt les altres, formant autèntics esculls.

El seu particular cicle vital caracteritza notablement l'aspecte de

La posidònia és bàsica en la cadena tròfica, ja que és una font directa d'aliments (epífits, fauna i flora associada) alhora que posa a disposició dels detritívors una gran quantitat de matèria orgànica. Les praderies són un lloc de posta, de reproducció i/o de reclutament per a moltes espècies animals (mol·luscs, peixos, etc.) a les quals proporcionen aliment i refugi.

les nostres platges i litoral en funció de l'època de l'any. Així, a finals d'estiu i principis de la tardor, quan l'aigua comença a refredar-se, la planta perd les fulles velles, les quals estan completament recobertes d'espècies animals i vegetals. Arran d'aquests temporals, les platges i cales es cobreixen de tones de fulles mortes que juguen un paper fonamental per la protecció de les platges d'arena (una funció molt controvertida, ja que el que és vital per la preservació de les nostres platges entra en conflicte amb els interessos econòmics d'alguns sectors turístics que encara no han volgut reconèixer la seva importància i que només fan plantejaments economicistes del moment actual, sense una visió de futur). Al mateix temps que es perden les fulles velles comencen a aparèixer les fulles noves. Durant l'hivern, el creixement d'aquestes fulles noves

és molt lent, però es dona el procés de la floració, i a finals de l'estació apareixen els primers fruits. Durant la primavera es produeix una activació important del creixement de la

La importància ecològica d'aquestes praderies ha quedat constatada per la seva protecció sota diferents figures. La declaració com a hàbitat prioritari d'interès comunitari segons la Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres és una de les proteccions més rellevants i que li garanteix un major rang de protecció.

planta i entre abril i maig germinen els fruits que han madurat. Novament, durant l'estiu, la planta pateix un alentiment en el seu creixement, en aquesta ocasió, per l'efecte de la gran quantitat d'organismes epibiòtics (briozous, mol·luscs, hidrozous, etc.), els quals es fixen progressivament sobre les fulles fins a cobrir-les per complet, cosa que els dona un característic color blanquinós durant aquesta època. Finalment, la fulla torna de color marró i mor. Amb els primers temporals de tardor les fulles es desprendran.

La seva biologia, rellevància ecològica, exclusivitat de la mar Mediterrània i magnífiques representacions a les nostres aigües fan de la posidònia un misteri digne de descobrir, de conèixer un poquet millor i, en qualsevol cas, de conservar i estimar. Així que, no t'ho pensis més, posa't les ulleres i vés a descobrir-la! •

Flor i fruits

"Pet de monja"